

dejanj, a jih najbolj vneto tepta in odstranjuje? Česa se lotiti, da nekoč ne bi bilo treba vzdihovati nad izgubljenim časom, nad zapravljeno mladostjo? Podeželska gostilna z direndajem, ki bo trajal vso noč, ne bo ničesar razjasnila. Tovariši in sošolci so brezbrizni. Kaj ne čutijo nemira, ki obhaja njega že vse te dni? Njihovi obrazi so mirni, spokojni. Vse je odločeno, vse, celo pri njem, kljub pomislekom... Prehojeno pot je mogoče samo nadaljevati. Vse, kar nastaja, je del njega samega, oni so stebri prihodnosti, bakle, ki odkrivajo nove svetove. Samo to. Vse ostalo je osebno neugodje, ki ga ne gre mešati s splošnimi problemi...

Vrata na dvorišče, ravno nasproti njega, so se neslišno odprla. Nenadoma se je tik ob njem nekaj zganilo. Bila je svetloba, katere ozki pas je planil naravnost nanj. Moral se je ozreti. V rožnati obleki iz crêpe-de-China z zvončastim krilom je na pragu stala Dunja. V mraku so se še posebej belile njene orokavičene roke, s katerimi se je naslanjala na podboj. Če bi bila takoj odšla, bi se morda niti ne bil več ukvarjal z njo. Videl jo je že popoldne, ko so prihajali z vlaka, in pozneje, ko je sedela pri večerji, neodvisna od okolice, malce zaverovana vase, toda ljubka. Na njenem obrazu je bilo več resnosti kot na drugih, in če ga je dvignila, so njene oči kritično motrile okolico. Kakor vedno se tudi nocoj ni dala zanesti.

(Se bo nadaljevalo.)

IZ ZBIRKE OGRLICA

Ludvik Mrzel

KAJ JE BOLJ DALEČ

Kaj je drugo drugemu bolj daleč:
neskončno in neznano
ali bližina in dotik?

Le tebi, človek, je odmenjeno,
da si trenutke nizaš v čas
in meriš večnost.

A glej — kako preprost, domač je beli dan
in kako je daleč sonce,
ki ga sije.

OGRLICA

Da, to si ti.
Po mehki koži tvojih rok te prepoznam,
po belih tvojih dlaneh.
Da, ti si tu.
Vedel sem na svojem razkopanem dnu,
da enkrat še prideš.
Nekaj ti moram dati za spomin,
nekaj ti moram dati v slovo.

Iščem, pa ničesar ne najdem.
Ne pri sebi ne v sebi.
Ah, saj so mi vendar vzeli vse:
ljubezen in slast, vero in radost, upanje
in še spomin.
Kapljo za kapljo, ko biser za biserom.
Rabelj življenja sam mi je vse pobral
in kako se je zraven gromko smejal:
— Kakšno ogrlico napravim iz tega —
na svoj god jo bo nosila moja gospa!

Da, ti si res tu.
Do kraja sem te prepoznal.
To je tvoj beli, čudežni vrat.
Pri labodih na jezercu v parku,
pravijo,
ne najdeš lepšega.
O, ne bo je nosila njegova gospa,
tvoj vrat bo krasila moja ogrlica.
Ne brani se,
ne obraniš se.
Niso mi dali ljudje,
ni mi dalo tvoje srce,
da se na veke naselim v njem.
Zdaj si svoj grob izkopljem ob njem.

Nekaj ti moram dati v slovo,
nekaj vendar moraš imeti za spomin.

SAMO JAZ

Beži od mene,
življenje.
Kdo te je klical.

Ovčke se igrajo po nebu,
mesečina,
rosa v jutrih in večerih,
blesk prvega sonca
v pajčini med listi.

O, samo jaz,
samo jaz
gazim po tleh.

STARA LEGENDA

Najprej so ga peljali
na dvorišče
za sodno palačo,
ga privezali
h kolu in mu z bičem
raztrgali pleča,
da so mu curki krvi
lili
na roke, zvezane zadaj.
Vmes so ga vpraševali,
če je on tisti,
ki je učil vero v krivega boga.

Potem so ga razvezali.
mu ramena ogrnili
s toga
in ga odgnali
na morišče.

Ob poti
je množica stala
in kričala.

In naproti
je prišel farizej,
vzdignil roko in zaklical:
— Le vprašaj ga, ljudstvo,
od kod mu kri na rokah!

In ljudje, kakor so že —
eni so vpili nanj,
drugi so se sklonili,
da poberejo kamen, krepelo
ali karkoli že,
in so planili nanj.
In preden je črhnul besedo,
so ga pobili
in pomendrali
v prah.

Tako so vešala
ostala
prazna tisti dan.

CANKARJEVE DRAME V PRAŠKIH GLEDALIŠČIH DO LETA 1918

Dušan Moravec

(Konec.)

Pišťekovo gledališče, ki je tako usodno poseglo v slovensko gledališko in literarno zgodovino, je stalo na vogalu današnje Kladské ulice in Sadov Svatopluka Čecha, v neposredni bližini vinohradske Vodárne. Danes so tam, kjer so pred petinpetdesetimi leti krstili Cankarjevo komedijo, in vse tam okrog sodobni stanovanjski bloki, tako da le še stolp stare Vodárne spominja na čase, ko je bila gledališka stavba skorajda sama sredi vinogradov in polj. Začetki tega gledališča, ki je bilo najprej odprto — »arena v Kravině« se je imenovalo — segajo v leto 1868. Pozneje ga je kupil podjetni gledališčnik Jan Pišťek, oče današnjega češkega igralca Teodora Pišťeka, napravil iz stare arene gledališko stavbo, porabno v vseh letnih časih, in ji dal novo ime: »Pišťekovo lidové divadlo na Král. Vinohradech«. To se je zgodilo